
Col·legi Cordelles

Autor:

Data de publicació: 28-09-2023

)

[Salta a la navegació](#)[Salta a la cerca](#)

Col·legi de Cordelles

Gravat que representa un acte acadèmic de l'escola on figuren les principals matèries que s'hi impartien l'any 1757

Dades

Tipus
antiga escola jesuïta
edifici

Història

Creació
1593

Data de dissolució o abolició
1767

Governança corporativa

el Raval (Barcelonès)

Amplia

Localització geogràfica

Col·legi Cordelles

El Col·legi de Cordelles, o Col·legi de Santa Maria i de Sant Jaume (el nom complet era Imperial i Reial Seminari de Nobles de Cordelles), fou una institució educativa de Barcelona gestionada per la Companyia de Jesús fins a la seva extinció el 1767.

Situat a la Rambla (la Rambla dels Estudis li deu el nom), va adquirir gran prestigi en la formació dels fills de les classes privilegiades de Catalunya, com el baró de Maldà, escriptor del famós dietari Calaix de Sastre, el seu pare Antoni d'Amat i el seu oncle Manuel d'Amat, el qual seria Virrei del Perú. Bona part dels primers membres del claustre de la Universitat de Barcelona i després de la de Cervera eren antics alumnes del Col·legi de Cordelles.[1]

Contingut

Inicis [cal citació]

D'inspiració renaixentista, va ser fundat pel notari Joan Cordelles el 1530 amb llicència del papa Climent VI, permís confirmat per l'emperador Carles V el 1533. El notari passà el dret al seu nebot, el canonge Jaume de Cordelles, que comprà uns terrenys a la part alta de la Rambla, en redactà els estatuts i dotà i feu començar les obres el 1572. Les obres foren acabades pel seu nebot i hereu, Alexandre de Cordelles. El 1593 hi van començar les classes de gramàtica, retòrica, filosofia i teologia, limitades als nens de més de 12 anys de la nissaga dels Cordelles. La direcció i administració del centre restaven en mans dels mateixos alumnes, mentre que la família Cordelles mantenia el dret de patronatge.

La Companyia de Jesús [cal citació]

La utopia dels estatuts redactats pels Cordelles el portaren a la pràctica desaparició. Per salvar-lo, Alexandre de Cordelles n'oferí la direcció al jesuïtes del veí col·legi de Betlem, els quals es resistiren a acceptar-la fins al 1635, encara que degut a la guerra no n'agafarien la direcció efectiva fins al 1662.

Des de llavors va créixer tant que l'edifici es va ampliar amb la construcció de tres noves aules i el personal jesuïta arribà a 17 professors. Sense restriccions familiars i només lligat a l'estament noble (col·legi de nobles) s'hi donaren classes a alumnes externs. S'hi afegiren estudis de declamació, dansa, esgrima, que foren assignatures impartides per laics.

Per herència de la seva mare, Isabel de Cordelles i Romanyer (pubilla de Felicià de Cordelles, Marquès de Mura), Francesc de Copons i de Cordelles, 7è senyor de Malmercat, Glorieta i Montesclado, senyor de Mura i Castellnou de Bages, va passar a exercir-ne el patronatge.

A partir de 1717 tant el col·legi de Cordelles com el de Betlem intentaren suplir les universitats catalanes dissoltes per Felip V. Durant el segle XVIII el col·legi assolí una gran importància malgrat que no fou fins a 1761 que el vice-rector va rebre el títol de rector independent del de Betlem.

La càtedra de matemàtiques, la primera de Barcelona, fou assumida pel famós Pere Cerdà, que passaria més tard a ocupar la del col·legi imperial de Madrid. Els seus deixebles, agrupats en la "Conferencia Physycomatemática Experimental" crearen l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts.

En el moment de l'expulsió del jesuïtes hi residien 60 alumnes. Es va intentar la seva continuïtat, però finalment va tancar. Donat que es va expropiar als jesuïtes, Carles III va cedir part de l'edifici a l'Acadèmia de Ciències i la resta es llogà com a dipòsit militar i caserna el 1776.

La titularitat de la propietat, però, no estava massa clara. El 1789, Francesc de Copons i de Cordelles aconseguí que li fossin respectats els drets de patronatge. L'ocupació francesa acabà d'arruïnar l'edifici en ésser convertit en habitatges. Venut el 1807, fou enderrocat i al seu lloc s'hi construí l'actual Acadèmia de Ciències.

Fonts

A. Borràs i Feliu: "El Col·legi de Sta. Maria i St. Jaume, dit de Cordelles i la Companyia de Jesús" dins A.S.T. 37 (1995) pp. 399-466
"El Col·legi de Nobles de Barcelona durant el segle XVIII" dins Contribució a la història de l'Església Catalana. Montserrat (1983), pp. 51-91
Reis Fontanals: La fundació canònica i imperial del Col·legi de Cordelles. Biblioteca de Catalunya. Barcelona (1994).
La Resistència escolar catalana en llibres (1716-1939) bibliografia Rosa Mut i Carabasa, Teresa Martí i Armengol pròleg de Jordi Verrié
Bru, I. de, Oración... Colegio de Cordelles (1661)
Constituciones del Imperial y Real Seminario de Nobles de Barcelona... de Cordelles (1763)
El Col·legi de Nobles de Barcelona durant el S. XVIII," in A. Manent et al, eds., Contribució a la Història de l'Església Catalana (Montserrat, 1983), 51-89
També alguns autors informen que a mitjan abril de 1701, es produïren diversos avalots als carrers de Barcelona, provocats per una disputa entre universitaris i estudiants del col·legi de Cordelles, incidents als quals hom atribuï una certa significació política a favor o en contra que l'herència beneficiés Felip d'Anjou, ja que mentre la Universitat es considerava un reducte austriacista, el col·legi de Cordelles, regentat per la Companyia de Jesús, era tingut per procliu a la dinastia borbònica. El conflicte ocasionà la clausura dels dos centres d'ensenyament fins a l'acabament del curs acadèmic, a fi d'apaivagar els ànims dels estudiants.
FELIU: Anales, III, p. 475.
BOFARULL: Historia crítica, VIII, p. 396.
Ferran Soldevila: Barcelona sense universitat, i la restauració de la Universitat de Barcelona (1714-1837). Barcelona, 1938, p. 4-8.
Els jesuïtes van construir a les Rambles el convent de Betlem l'any 1553, si bé fou reconstruït el 1681. Els carmelites descalços van fundar el 1586, el convent de Sant Josep a l'indret on avui hi ha el mercat de Sant Josep la Boqueria. Pel fet que Ignasi de Loyola havia fet estada a Catalunya, els jesuïtes s'hi van desenvolupar en gran manera. L'any 1593, al costat del convent de Betlem es va fundar fundar el Col·legi de Cordelles, d'ensenyança superior.

Referències

? Josep M. Torras i Ribé: La guerra de Successió i els setges de Barcelona (1697 - 1714). Barcelona 1999. p. 51

Enllaços externs

Més dades sobre el Col·legi Cordelles